

Granskning av fristående kurser vid Institutionen för kvinnors och barns hälsa (KBH), Uppsala universitet

Bedömagruppens rapport, maj 2022.

Innehåll

Inledning	2
Bedömargruppens sammansättning och arbete	2
Generella synpunkter.....	3
Aspekt 1 Att utbildningarna når målen i högskolelagen och högskoleförordningen (examensordningen) och utbildningsspecifika mål, dvs. att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten	3
Aspekt 2 Att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund	4
Aspekt 3 Att undervisningen sätter studenters/doktoranders lärande i centrum	4
Aspekt 5 Att verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens samt att lärarkapaciteten är tillräcklig	5
Aspekt 6 Att internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas	5
Aspekt 7 Att jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen	5
Aspekt 8 Att utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv	6
Aspekt 9 Att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen..	6
Aspekt 10 Att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger	6
Aspekt 11 Att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs.....	6
Avslutning	7

Inledning

Utbildningsutvärderingen avser nio fristående kurser vid Institutionen för kvinnors och barns hälsa, varav en kurs är uppdragsutbildning. De kurser som ingår är följande:

1. Mäns våld mot kvinnor, *7,5 hp grundnivå*
2. Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer med fokus på särskild sårbarhet, *15 hp avancerad nivå*
3. Mäns våld mot kvinnor – tvärprofessionell kurs (Uppdragsutbildning), *15 hp grundnivå*
4. Amning och bröstmjolk, *7,5 hp avancerad nivå*
5. Handledarutbildning för barnmorskor, *7,5 hp grundnivå*
6. Migration; Health and Ethics in a Globalised World, *5 hp grundnivå*
7. Innovation Game: A Summer School Applying Serious Game Design in Health Care and Education, *7,5 hp avancerad nivå*
8. Co-Design of Digital Health Innovations, *7,5 hp avancerad nivå*
9. Health Innovation: An Interdisciplinary Approach, *7,5 hp avancerad nivå*

Bedömargruppens sammansättning och arbete

Bedömargruppen har bestått av följande personer:

Margaretha Fahlgren, professor em. i litteraturvetenskap, Uppsala universitet

Mats Granlund, professor i handikappvetenskap samt psykologi, Jönköping University

Veronica Ekström, lektor i socialt arbete, Marie Cederschiöld högskola

Rebecka Albertsson, studentrepresentant, Uppsala universitet

För granskningen har bedömargruppen tagit del av den självvärdering som institutionen för kvinnors och barns hälsa har tagit fram. Utöver självvärderingen har bedömargruppen tagit del av kursplaner och litteraturlistor samt kursvärderingsrapporter och underlag som visar hur lärandemål länkar till examinationsuppgifter och undervisningsmoment i de olika kurserna. Ett platsbesök genomfördes den 20 april då bedömargruppen träffade bland annat kursledare, institutionsföreträdare, kursadministratörer samt kursdeltagare.

Generella synpunkter

Vid mötet med prefekten och studierektorn vid Institutionen för kvinnors och barns hälsa framhävde de betydelsen av fristående kurser. De menar att kurserna ger ett ekonomiskt tillskott till institutionen och att de är ett viktigt bidrag till grundutbildningen. Institutionens grundutbildningsunderlag är inte tillräckligt stort för att täcka lärares behov av undervisning och pedagogisk meritering. Fristående kurser är därmed viktiga för att ge forskande lärare möjlighet att undervisa utanför programmen. Initiativ till fristående kurser tas av enskilda lärare och det finns en fastlagd procedur för hur kurser ska bli godkända.

Vid institutionen har relativt nyligen en grupp för grundutbildning startats (GUP). Uppgifter och arbetsrutiner för gruppen är under uppbyggnad men en viktig uppgift är att arbeta för större samverkan inom institutionen. Enligt bedömargruppen är detta nya samarbetsorgan av stor betydelse särskilt i ljuset av den institutionssammanslagning som medfört att institutionen blivit större.

Institutionsledningen talade om fristående kurser som "bottom up" initiativ. Det vore dock en fördel om ledningen utvecklade en gemensam syn på utbudet av fristående kurser. Att erbjuda fristående kurser som svarar mot samhälleliga behov är en del av universitetets uppdrag och är därför också en ledningsfråga. Enskilda lärares initiativ är naturligtvis en förutsättning för lyckade fristående kurser men institutionsledningen bör även arbeta för att det finns ett utbud av fristående kurser som visar hela verksamhetens relevans för övriga samhällssektorer. Bedömargruppen menar att institutionsledningen bör ta ett mer aktivt helhetsansvar för utbudet av fristående kurser.

Bedömargruppen anser att de fristående kurser den är satt att bedöma i stort sett fungerar väl och att det finns ett pågående arbete för att utveckla och förbättra kurserna. Förutom att ha tagit del av självvärdering av kurserna och annat relevant material träffade bedömargruppen institutionsledning, kursledare, kursadministratörer och studenter vid besök på institutionen den 21 april.

Den utvärdering som bedömargruppen genomfört har resulterat i synpunkter som kan bidra till att förstärka det pågående utvecklingsarbetet. I det följande redogörs för de elva aspekter som bedömargruppen haft i uppdrag att utvärdera.

Aspekt 1 Att utbildningarna når målen i högskolelagen och högskoleförordningen (examensordningen) och utbildningsspecifika mål, dvs. att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten

Kursledarna arbetar aktivt för att uppfylla målbilden. Kurserna har, med några undantag, ett högt söktryck men det finns en diskrepans mellan registrerade och antagna. Det är viktigt att kursadministratörerna fortsätter det arbete som inletts med att ta kontakt med studenter som registrerat sig. En åtgärd för att förstärka insatsen mellan registrering och antagning är att tidigarelägga antagningsprocessen och bedömargruppen ser det som ett bra initiativ.

Genomströmningen på kurserna kan förbättras. Alltför många studenter slutför inte kurser. Bedömargruppen är medveten om att det är ett generellt problem för fristående kurser som vänder sig

till studenter som inte alltid är i behov av formella meriter. Dock kan åtgärder som löpande examination och ökade tillfällen för studenter att ses vara framkomliga vägar att gå. En aktivitet som nämndes var veckoträffar, café på nätet. Aktiviteter av det slaget kan bidra till att stärka studenternas känsla av tillhörighet i kursen.

Aspekt 2 Att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund

Kursledarna har hög vetenskaplig kompetens och kurslitteraturen revideras regelbundet. För att utveckla studenternas förmåga att kritiskt bedöma material och självständigt söka uppgifter rekommenderar bedömargruppen att universitetsbibliotekets resurser utnyttjas i högre grad. Biblioteket erbjuder undervisningstillfällen som visar de resurser som finns och som studenterna kan använda. För att studenterna ska uppnå så goda resultat som möjligt är det viktigt att de har tillgång till och kan använda universitetsbiblioteket.

Aspekt 3 Att undervisningen sätter studenters/doktoranders lärande i centrum

De studenter som bedömargruppen mötte var påfallande nöjda med undervisningen. Undervisningsmetoderna är flexibla och studenternas eget ansvar för kursen betonas. Lärplattformen Studium är ett relativt nytt redskap som i dag inte används i sin fulla potential. Bedömargruppen rekommenderar institutionen att ta ett gemensamt grepp för alla kurser så att Studium kan användas fullt ut.

Under pandemin har all undervisning skett via Zoom och undervisningsformerna anpassats därefter. Framgent kommer även undervisning på campus att äga rum och bedömargruppen anser att det är viktigt att reflektera över skillnader i uppläggning mellan distans- och campuskurser och på bästa sätt särskilja och utveckla utbildningsformer.

Aspekt 4 Att målen examineras på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt och att progression säkerställs

De dokument som bedömargruppen tagit del av visar att det finns en tydlighet vad gäller konstruktiv länkning i kurserna. Det är en styrka att det finns en koppling mellan lärandemål, lärandeaktiviteter och examinerande moment.

I kurserna används ofta grupparbete som examinerande form. Att bedöma varje enskild students prestation i ett grupparbete kan vara svårt. Bedömargruppen menar att det finns anledning att reflektera över användningen av grupparbete som examinerande form. Här skulle institutionens grundutbildningsgrupp kunna ta initiativ för att lärare gemensamt kan diskutera frågan och tillsammans skapa rutiner som säkerställer examinationen.

Kravet på progression kan vara svårt att uppfylla när det gäller kortare kurser. Ett sätt att skapa förståelse för att kursen givit studenterna nya kunskaper exemplifierades i mötet med kursledare som berättade att

de vid kursens början ställer studenterna inför ett problem att lösa och vid kursens slut tar upp samma problem och då diskuterar de redskap som studenterna erhållit under kursens gång för att utveckla problemlösningar.

Aspekt 5 Att verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens samt att lärarkapaciteten är tillräcklig. Lärare på kurserna har hög pedagogisk kompetens. Bedömagruppen noterar att det förs en pågående diskussion om vikten av pedagogisk kunskap och betydelsen av att kunna ta del av de kompetensutvecklingskurser som erbjuds. Här bör institutionen uppmuntra och möjliggöra för lärare att tillägna sig relevant pedagogisk utveckling.

Det finns en sårbarhet vad gäller de kurser som enbart har en ansvarig lärare då denne är svår att ersätta vid sjukdomsfall eller annan frånvaro. Vid samtal med kursledarna framkom önskemål om att det alltid ska vara två lärare som ansvarar för kurser. Bedömagruppen rekommenderar att det, om möjligt, genomförs.

Aspekt 6 Att internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas

Internationella perspektiv och internationell samverkan är väl tillgodosedda i kurserna. Däremot är hållbarhetsperspektiv ett utvecklingsområde. Vad som menas med hållbarhetsperspektiv och hur de kan tillämpas i undervisning ter sig inte alltid helt klart och de behöver definieras i förhållande till kursmål och kursinnehåll. Bedömagruppen menar att institutionens grundutbildningsgrupp kan vara ett lämpligt forum för att diskutera och utveckla hållbarhetsperspektiv för fristående kurser. Enskilda kursledare bör också reflektera över och utarbeta strategier för hur hållbarhetsperspektiv kan integreras i specifika kurser.

Aspekt 7 Att jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen

I självvärderingen blandas frågan om integrering av jämställdhetsperspektiv i kurserna samman med frågan om jämn könsfördelning. Att kurser som riktar sig till yrkesverksamma inom områden som är starkt kvinnodominerade nästan uteslutande får kvinnliga studenter är inte förvånande och handlar inte om jämställdhetsperspektiv i utbildning. Det är naturligtvis önskvärt med en jämn könsfördelning bland studenter på kurser men att den frågan lyfts upp tyder på en viss okunskap om vad jämställdhetsperspektiv omfattar. Jämställdhet är en fråga om makt och maktstrukturer. Bedömagruppen anser att jämställdhetsperspektiv kan integreras i kurserna genom att relevant litteratur om kön och makt tas upp och diskuteras.

Aspekt 8 Att utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv

Vilken inverkan enstaka fristående kurser har på studenters arbetsliv är svårt att uppskatta. Samlade alumnundersökningar görs inom kurserna om mäns våld mot kvinnor men att följa upp varje enstaka kurs låter sig inte göras.

Vid mötet med studenterna uttryckte de att de haft nytta av kursen inom sina verksamhetsområden. Kursledarna talade också om att studenter inte sällan återkommer efter avslutad kurs och beskriver att de kunnat dra nytta av den.

Aspekt 9 Att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

De studenter som bedömagruppen träffade var nöjda med inflytandet de haft i planering och genomförande av kurserna. Vad gäller uppföljning så görs kursvärderingar men det behövs en samlad rutin för att göra kursvärderingarna tillgängliga för studenterna. Vidare är det nödvändigt att förbättra rutiner för återrapportering. Här kan institutionens grundutbildningsgrupp få uppdrag att utarbeta rutiner.

Aspekt 10 Att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger
Studiemiljön framstår som god. Under pandemin då undervisningen bedrivits via Zoom har det funnits brist på adekvata studieplatser där studenter kan delta i digitala möten. Detta bör ses över.

Aspekt 11 Att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Under aspekt 9 har påtalats de förbättringar som behöver göras angående rutiner för kursvärderingar. Ett initiativ att grundutbildningsgruppen samlar kursrapporter ser bedömagruppen som positivt och ett steg på vägen för att förstärka uppföljning och utveckling av kurserna.

Avslutning

Bedömargruppen har inga genomgripande synpunkter på de fristående kurser som bedömts. Institutionsledningen bör dock reflektera över om den skulle kunna inta en mer aktiv hållning för att stärka de fristående kursernas roll för att möta samhällets behov av den kunskap som finns vid institutionen.

Genomgången av de elva aspekter som granskats har resulterat i förslag som bedömargruppen hoppas kan bidra till att utveckla och förbättra kurserna. Bedömargruppen har noterat att utvecklingsarbete pågår, som starten av en grundutbildningsgrupp, och utvärderingen bör kunna bli en del i detta pågående arbete.